

Erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser

Teknisk spor 7: Økonomi

Konsekvenserne ved grønne målsætninger

Hvad er konsekvenserne ved grønne målsætninger?

- **Klima**

- Der er endnu ikke fastsat et reduktionsmål for landbruget
- Der er ingen direkte regulering i dag
- Få virkemidler der kan levere reduktioner uden en væsentlig produktionsnedgang

- **Vandmiljø**

- Mål følger af vandrammedirektivet
- En række virkemidler der anvendes i landbruget i dag
- Eksisterende regulering og kollektive ordninger

- En omkostningseffektiv tilgang til de to udfordringer forudsætter et fokus på samspil og synergi i virkemidler.
- En sammentænkning af indsatser, ordninger og virkemidler er til gavn både samfundsøkonomisk og erhvervsøkonomisk.

Virkemidler

Det er ikke virkemidlet i sig selv, der er afgørende for, hvad de erhvervsøkonomiske konsekvenser er.

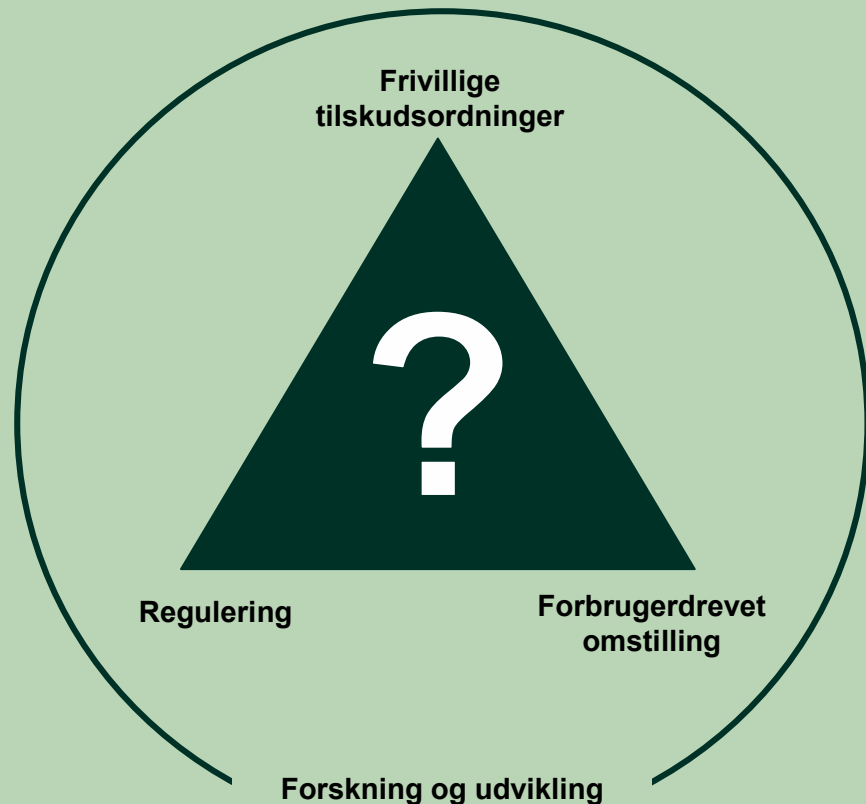
Omkostningerne bestemmes af indplaceringen af virkemidlet i enten

- Regulering
- Tilskudsordninger
- Forbrugerdrevet omstilling

Valget af ordning har ligeledes betydning for hvilken sikkerhed der er for, at effekten opnås.

Forskning og udvikling kan skabe grundlag for nye, omkostningseffektive virkemidler ved bl.a. at tilvejebringe viden om effekter og omkostninger.

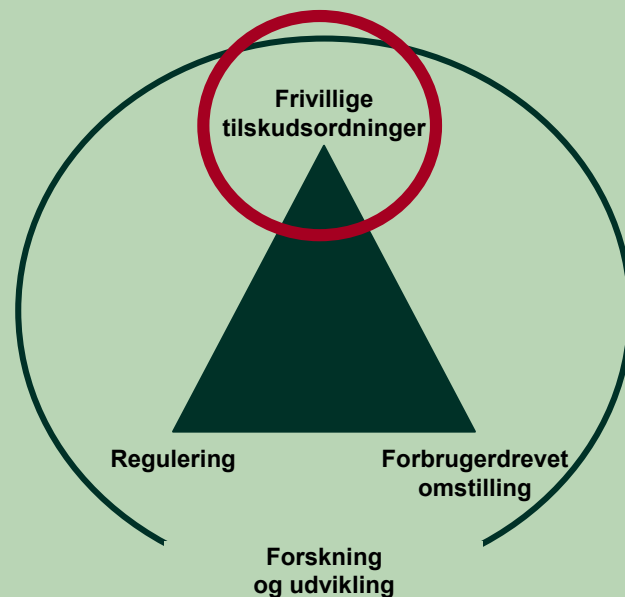
Forudsatte omkostninger og effekter afhænger dog også af udviklingen af administrationsmodeller samt myndigheders og bedrifters mulighed for at placere virkemidler effektivt.

Frivillige tilskudsordninger i dag

Eksempel: Tilskudsordninger til udtagning af lavbundsjorder og andre kollektive indsatser

- Landbrugere kan søge om tilskud til at gennemføre en specifik indsats.
- Kompensation for landmanden, men dertil følger en række projektomkostninger.
- Kompensation fastsat ud fra gennemsnitlig tab ved produktionsnedlæggelse – nogle landmænd vil ligge højere, andre lavere.
- Deltagelse er baseret på frivillighed.
- Lav sikkerhed for søgning/realisering ved ordninger, som alene baseres på frivillighed.

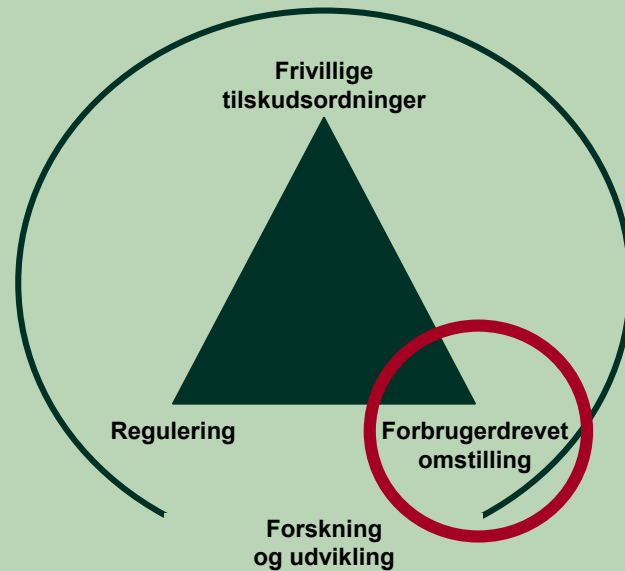
Forbrugerdrevet omstilling i dag

Eksempel: Økologi og plantebaserede fødevarer

- Forbrugerne kan gennem deres indkøb f.eks. økologiske og plantebaserede produkter være med til at "betale" for den grønne omstilling med et lavere klima- og miljøaftryk

Eksempel: De nye kostråd

- Hovedparten af danskerne mener, det er vigtigt at bekæmpe klimaforandringer via det, vi spiser, og seks ud af ti vil gerne spise mere klimavenligt

Regulering i dag

Eksempel: Den pligtige efterafgrødeordning

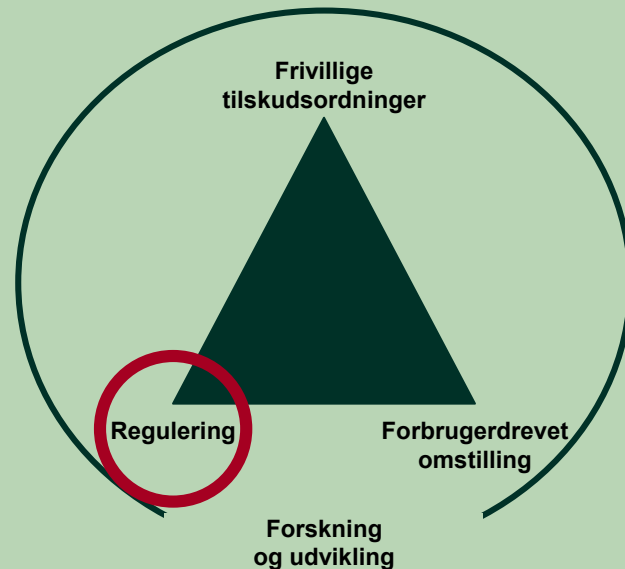
- Erstatningsfri regulering
- Frit virkemiddelvalg reducerer konsekvenserne for den enkelte bedrift

Eksempel: Den målrettede kvælstofregulering

- Mulighed for LDP-finansieret kompensation for en frivillig indsats
- Risiko for ukompenseret krav, hvis den frivillige indsats er utilstrækkelig.
- Kompensation fastsat ud fra gennemsnitlig omkostning – nogle landmænd vil ligge højere, andre lavere

Eksempel: En mulig generel CO₂e-afgift

- En mulig afgiftsmodel skal undersøges af ekspertgruppe under Grøn skattereform
- Erhvervsøkonomiske konsekvenser afhænger af omfanget af tilbageføring

Klimaeffekten af den målrettede kvælstofregulering i 2020

	Klimaeffekt (ton CO2- ækv/ha)	Fordeling af alternativer (pct.)	Arealindsats (ha)	Klimaeffekt (ton CO2- ækv/år)
Efterafgrøder	1,0	76%	269.780	269.780
Energiafgrøder	1,1	0,2%	764	856
Mellemafgrøder	0,8	2%	6.291	5.033
Tidlig såning	0,03	15%	52.459	1.574
Brak	1,9	1%	1.789	3.399
Randzoner	0,5	0,2%	812	406
Kvotetræk	0,6	7%	23.295	13.977
Samlet gnmsnit	0,85	100%	355.189	301.911

Fordelingen i anvendelsen af alternative virkemidler påvirker den samlede klimaeffekt:

- + Brak
- + Efterafgrøder
- + Energiafgrøder
- Tidlig såning
- Randzoner
- Reduceret kvælstofkvote

Hvordan sammensættes den grønne omstilling?

Nye tiltag og virkemidler vil formentligt skulle tænkes ind i både eksisterende og ny regulering, tilskudsordninger og i den forbrugerdrevne omstilling:

- Kollektive virkemidler
- Udtagning af lavbundslande
- Målrettet regulering
- Fedtfodring
- Hyppig udslusning af gylle
- Ecoschemes
- Bioraffinering

For kompensations- og tilskudsordninger – f.eks. udtagning af lavbund – er det endvidere et spørgsmål, hvorvidt de kan finansieres nationalt eller ved anvendelse af midler fra landbrugsstøtten (grøn ramme = ecoschemes + fleks).

Sammensætningen af tiltag har betydning for, hvordan sektorer påvirkes

- Den pakke af tiltag, som måtte blive politisk besluttet, vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for landbruget set som helhed, men:
  - Hver enkelte bedrift påvirkes forskelligt
  - Hver sektor i landbruget påvirkes forskelligt (kvægbrug, svinebrug, planteavl, osv.)
- Det kan få stor betydningen for den enkelte sektor, hvorfor der også skal ses på de erhvervsøkonomiske konsekvenser på sektorniveau
- Ændringer i sektorbalancen kan i sidste ende få betydning for, hvad landbrugsjorden i Danmark anvendes til, samt for beskæftigelsen og produktionen i den enkelte sektor. Disse ændringer kan i sig selv få klima- og miljømæssige konsekvenser.
- I sidste ende vil det være en politisk afvejning.

Opsummering

Forskellige udgangspunkter for mål på klima og vandmiljø, og derfor også for en konsekvensanalyse.

De erhvervsøkonomiske omkostninger bestemmes i sidste ende af den ordning, som virkemidlet indplaceres i – og hvordan en evt. tilskudsordning finansieres.

Når sammensættes en pakke af tiltag, bør de erhvervsøkonomiske omkostninger på sektorniveau holdes for øje.

Dertil kommer spørgsmål om udflytning af arbejdspladser og produktion (lækage)

